

Deze leskaart gaat over het zoeken naar de ‘volmaakte vorm’. Veel schilders zijn ernaar op zoek geweest. Piet Mondriaan werd er beroemd mee en ook Constantin Brancusi, die het bekendste ei ter wereld maakte.

Piet Mondriaan ging niet op zoek naar zo echt mogelijk, of zo mooi mogelijk. Nee, hij ging op zoek naar de beste, abstracte vorm.

1 Wat is abstract?

- Dat je niet precies kunt zien wat iets voorstelt.
- Dat je precies kunt zien wat iets voorstelt.

Hiernaast zie je een schilderij van Mondriaan uit 1909 (dat op dit moment helaas niet te zien is op zaal).

2 Wat is er meer: zee, lucht of duinen?

3 Is het schilderij helemaal realistisch of zie je ook al abstracte vormen? Geef hieronder aan hoe abstract of juist realistisch je het vindt:

Realistisch ←   → Abstract

Waarom vind je dat? .....

4 Circa 1912 maakte hij het schilderij *Compositie No. XI* (zie plattegrond). Hoe abstract of realistisch vind je dit kunstwerk?

Realistisch ←   → Abstract

Wat is veranderd aan de kleuren, vergeleken met het werk uit 1909?

5 Zonder het bordje te lezen: wat heeft Mondriaan hier abstract gemaakt?

- A Een landschap   B Een portret   C Een stillevens

6 Het juiste antwoord is B. Kijk nog eens goed. Kun jij er nog iets van herkennen?

- Ja
- Nee, totaal niet
- Een beetje

Bijzonder detail: Mondriaan verandert in deze periode ook zijn handtekening op het schilderij!

7 Wat verandert hij? .....

Waarom denk je dat hij dat doet? .....

.....

De ontwikkeling is ingezet: Mondriaan schildert steeds minder de werkelijkheid. Hij werkt alleen nog met lijnen: in vierkanten, maar ook als streepjes, die elkaar soms kruisen. Plussen en minnen eigenlijk.

8 Bekijk *Compositie 10 in zwart wit, 1915*. Hoe abstract of realistisch vind je dit kunstwerk?

Realistisch ← ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ → Abstract

9 Alleen maar streepjes. Toch is de wereld niet 'plat' maar zelfs een beetje 'bol'. Hoe heeft Mondriaan ervoor gezorgd dat het werk diepte kreeg?

.....

.....

10 Je hoort wel eens zeggen over het werk van Mondriaan: 'Dat kan mijn kind ook'. Maar is het wel zo gemakkelijk? Probeer in onderstaand vakje zelf eens diepte te creëren, met alleen verticale en horizontale lijnen:

Mondriaan was niet de enige die zocht naar de volmaakte vorm. De zoektocht zie je ook in de beeldhouwkunst, bijvoorbeeld bij de kunstenaar Constantin Brancusi.

11 Zoek naar zijn werk *Le Commencement du monde* in de tentoonstelling tegenover het restaurant. Welke vorm heeft Brancusi gevonden als ‘de volmaakte vorm’?

Constantin Brancusi, 1876 - 1957
Le Commencement du monde, 1924

12 De titel betekent ‘Het Begin van de wereld’. Welke omschrijving past volgens jou bij het werk (meerdere antwoorden zijn mogelijk)?

- In een ei begint al het nieuwe leven: Het Begin van de wereld
- In je hoofd beginnen alle nieuwe ideeën: Het Begin van de wereld
- In het universum ontstaan planeten en sterren: Het Begin van de wereld
- Anders namelijk...

Constantin Brancusi bedacht ook hoe je zijn kunstwerken het best kon laten zien aan de bezoekers. Bij dit werk bedacht hij dat je het eigenlijk op schoot moest nemen, op een kussentje. Voor de veiligheid ligt het werk toch in een vitrine.

13 Wat vind jij? Als het de wens van de kunstenaar is om het werk op schoot te nemen, zou het museum dit dan moeten doen?

X! Extra tekenopdracht: Als jij zelf mocht bedenken waarop dit kunstwerk zou rusten, hoe ziet dit er dan uit? (het mag zo grappig, mooi, gek zijn als je zelf kunt bedenken!). Teken op de achterkant van dit blad (of op een los tekenvel).